

Intervija ar Purvīša balvas nominanti Kati Krolli: „Iespējams, ka ilūzija ir viena no spēcīgākajām realitātēm, kurā aizvadām savu laiku.”

Māksliniece Kate Krolle ir viena no Purvīša balvas 2016. gada trešā ceturkšņa nominantiem, pateicoties izstādei "Es varētu būt citur" peldošajā mākslas centrā "Noass" (19.08.–09.10.2016.).

Kate Krolle ieguvusi maģistra grādu Latvijas Mākslas akadēmijas Grafikas nodaļā, kā arī absolvējusi prestižo laikmetīgās mākslas skolu Le Fresnoy Francijā, iegūstot "Les amis du Fresnoy" apbalvojumu. Māksliniecei tuvi dažādi mediji, ar kuriem iespējams risināt sev interesējošas attiecības starp dabu, tās saikni ar cilvēka dzīvi, pieredzēm un instinktiem.

Mākslas zinātniece Aiga Dzalbe par nominēto darbu teikusi: "Spēcīga, bagāta izstāde, kas nesagatavotus skatītājus mēdza pārbiedēt, jo tajā emocionāli dziļi, grafiski un tehnoloģiski smalki, turklāt vēl ar kinematogrāfisku / scenogrāfisku vietas izjūtu bija notverta un poētiski skaudri portretēta vientulības seja. Kate Krolle savā otrajā personālizstādē ne mazākajā mērā nekoķetēja ar vientulības ideju, tā vietā pēc neliela ievada caur zīmējumos fascinējoši attēlotiem akmeņiem (kristāliem) veda mūs lejup pa dzelzs kāpnēm, kur ūdens gāšanās kuģa tilpnē līdzās video (ar no ūdens iznirstošu roku) lika mūsu it kā pret dažādām bailēm trenētajiem, demokrātiski labticīgajiem prātiem atzīt, ka vienmēr ir vērts ieklausīties savos dzīvnieciskajos instinktos, īpaši, ja runa ir par nāves bailēm."

Ko simbolizē izstādes "es varētu būt citur" nosaukums? Kāds ir galvenais vēstījums, ko vēlējāties nodot izstādes apmeklētājiem?

Man grūti bilst kaut ko par vēstījumu. Es neesmu pārāk lielā saiknē ar to. Mēs vienmēr varētu būt kaut kur citur. Bet mēs esam tur, kur esam, un droši vien ir iemesls šai "šeitbūšanai". Es par to domāju. Un es domāju, vai par to domā citi. Un kā viņi domā? Kā viņi pieredz šīs domas?

Izstādē apspēlējāt jēdzienus "vientulība", "bailes". Kādēļ tieši šāda motīvu izvēle?

Mana izvēle ir tieša. Bet grūti piemeklēt tai atbilstošus vārdus. Vientulība ir. Tai ir dažādas formas un ietēri gluži tāpat kā mīlestībai, bet tā ir viena - liela un stipra. Kā to novērtēt un nepalaist garām - tas varētu būt mans motīvs. Savukārt bailes ir tikai aptuvenus vārds tām emocijām, par ko vēlējos runāt. Bet tas, šķiet, ir vistuvākais, ko cilvēki atrod, tās apzīmējot. Telpa, par ko runāju, ir daudz plašāka par bailēm.

Par nominēto darbu esat teikusi: "Katrs jau saskatīs kaut ko citu, bet ir jāļaujas, nav jāsteidzas." Vai mākslas baudītājam ir būtiski saprast to, kādu domu mākslinieks darbā ielicis, vai katram pašam var veidoties sava ilūzija par mākslā redzēto un sajūsto?

Es domāju, ka tas ir katra paša ceļš. Jebkurā spēlē ir zināmi noteikumi. Tos var ievērot, var arī neievērot. Gājienu jau izdara cilvēks pats, domājot par zināmu mērķi. Vai tā ir ilūzija? Kas vispār ir ilūzija? Vai sajūtas var būt ilūzija? Iespējams. Bet ir arī iespējams, ka ilūzija ir viena no spēcīgākajām realitātēm, kurā aizvadām savu laiku.

Kādu laiku esat apguvusi mākslu arī ārzemēs – ERASMUS prakse Lielbritānijā, studijas audiovizuālajā pētniecības centrā Le Fresnoy Francijā. Kā dzīve un gūtā pieredze ārvalstīs ir mainījusi Jūsu daiļradi un mākslinieces rokrakstu?

Tāpat kā jebkura dzīves pieredze maina mūsu rokrakstus un dejas soļus. Kaut kādā ziņā mēs savu pieredzi izvēlamies, kaut kādā ziņā mēs ļaujam pieredzei notikt. Es domāju, ka tā man ir bijusi svarīga pieredze redzeslauka un ainavas paplašināšanai. Sevis iepazīšanai. Man pēkšņi galvā ieskanējās Ingus un Edītes Baušķenieku fragments:

...
Pasaulē ir tik daudz
Vīriešu un sieviešu

Vīna un cigarešu
Un tik daudz nopūtu

...

Pasaulē ir tik daudz
Vīriešu un sieviešu
Es visu zinu
Man nav nekā

Pasaulē ir tik daudz
Sentimenta
Un tik daudz
konkurentu
Es ieelpoju to

Vai tas būs negaiss
Vai gaiss
Ieelpots
Un izelpots

...

Savā radošajā darbībā arvien biežāk pievēršaties jaunām tehnoloģijām un dažādiem medijiem, to apvienojumiem. Ko, Jūsprāt, māksliniekam dod šis tehnoloģijas laikmets un plašās iespējas papildināt mākslu ar dažādiem tehnoloģiskiem risinājumiem? Kā dažādu mediju izvēle ietekmē Jūsu izpausmes mākslā?

Katrs jauns instruments ir liekams lietā. Tā ir tikai laikmeta iezīme. Es domāju, tehnoloģijas jeb instrumentu klāsta paplašinājums ir izvēles iespēju amplitūdas pieaugums. Kā strādāt, ir izvēles rezultāts. Iespējas ir daudzas un dažādas. Man patīk ar tām variēt.

Vai mūsdienu informācijas pārblīvētā pasaule nav šķērslis mākslai, pašam māksliniekam?

Arī tas ir tikai piedāvājums. Un tās daudzumu savā dzīvē, ja ne gluži 100%, tad tomēr var regulēt ar izvēli.

Esat teikusi, ka "profesionalitāte mākslā nav tehnikas izkopšana". Kas, pēc Jūsu domām, ir profesionalitāte mākslā?

Teikto attiecināju uz savu praksi. Tehnikas izkopšana var būt ceļš uz profesionalitāti mākslā. Bet es nevarēju komentēt, kādos tieši gadījumos.

Kur smeļaties iedvesmu saviem darbiem?

Piedzīvotajā. Ainafās. Un cilvēku ainavās.

Kāda, pēc Jūsu domām, ir mākslinieka un mākslas loma sabiedrībā mūsdienās?

Manuprāt, tas, kas notiek mūsdienās ar mākslas un mākslinieka lomu sabiedrībā, ir visai savdabīgs. Man grūti saprast tās ekskluzivitāti izredzētos gadījumos. Bieži un regulāri tajā darbojas tāds absurda selekcionisms un hierarhija. Kāpēc absurda? Tāpēc, ka, manuprāt, bieži vien tas ir nepamatots. Ne jau tādēļ, ka tas nepastāv vai tam nevajadzētu pastāvēt; izredzētības iemesli bieži vien man šķiet sadomāti. Grūti pateikt, neesmu jau arī dzīvojusi citos laikos, tomēr man tomēr šķiet, ka mākslinieka loma sabiedrībā agrāk bija dabiskāks process, bet iespējams, ka es kaut ko esmu nepareizi sapratusi.

Kāda, Jūsprāt, ir Purviša balvas nozīme Latvijas vizuālajā mākslā?

Nozīme ir! Tas kaut kādā mērā iekļauj un integrē mākslu un mākslinieku sabiedrības kontekstā un aprītē. Tai būtu jābūt tikai normālai parādībai un dabiskam procesam. Un iemesls šeit, man šķiet, pamatots.

Ko Jums pašai nozīmē nominācija Purvīša balvai?

Man ir liels prieks, visvairāk man tuvo un to, kam tuvi mani darbi, priekšā. Tas ir satraucoši!